

บทที่ 2

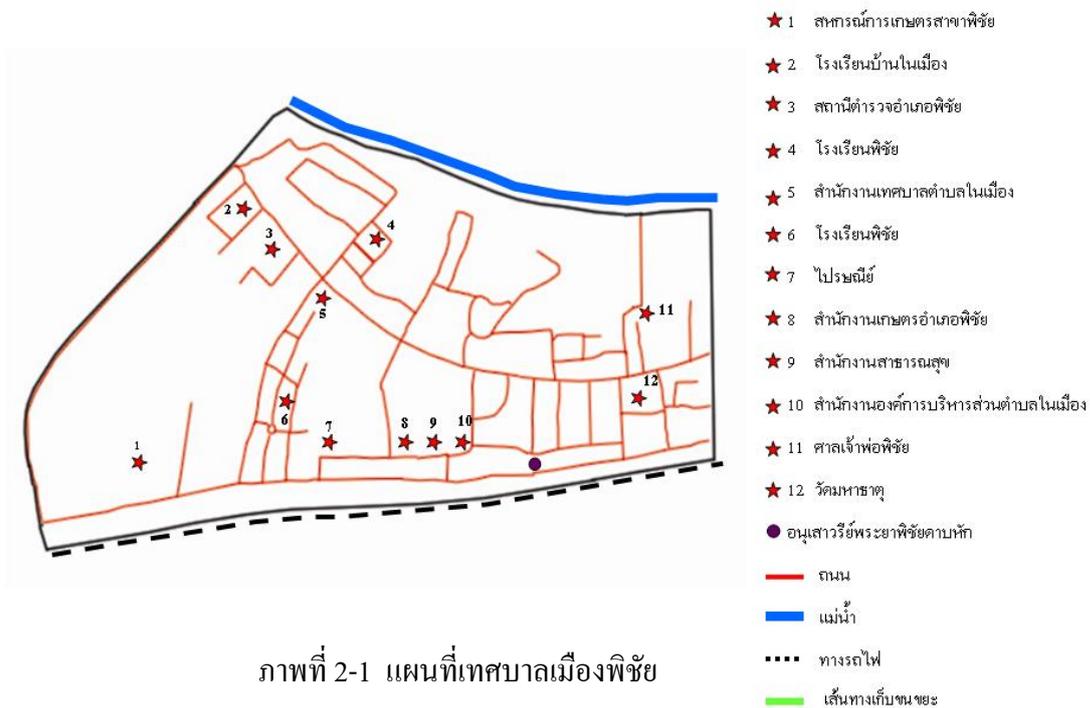
ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา

2.1.1 เทศบาลตำบลในเมือง

เทศบาลตำบลในเมือง ตั้งอยู่ที่เลขที่ 255 หมู่ 3 ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ มีขอบเขตพื้นที่ครอบคลุม 1.25 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพิชัย เดิมเป็นสุขาภิบาล โดยจัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2498 และตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 106 เล่มที่ 72 ตอนที่ 74 ลงวันที่ 17 กันยายน 2498 ต่อมาได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9ก. ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 และมีผลบังคับใช้วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ บ้านเหนือวัด หมู่ที่ 3 ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับบ้านวังเพนียด หมู่ที่ 5 ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทางรถไฟ ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับแม่น้ำน่าน ตำบลอรุณ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 2-1 แผนที่เทศบาลเมืองพิชัย

2.1.1.1 การคมนาคม / ขนส่ง

ปัจจุบันการคมนาคมขนส่งระหว่างเขตเทศบาลตำบลในเมืองกับอำเภอ และ จังหวัดใกล้เคียงมีความคล่องตัว สะดวกและรวดเร็ว โดยมีเส้นทางคมนาคมติดต่อ ดังนี้

ทางบก สามารถติดต่อได้โดยทางรถยนต์และรถไฟ

(1) ทางรถยนต์ มีเส้นทางที่ใช้ติดต่อเข้าสู่อำเภอและจังหวัดอื่น ๆ ได้ จำนวน 5 เส้นทาง ดังนี้

- ถนนสายพิชัย – บ้านโคก ใช้เส้นทางติดต่อกับตำบลบ้านหม้อ ตำบลบ้านโคก

ตำบลนาอิน

- ถนนสายพิชัย – นาอิน ใช้เส้นทางติดต่อกับ ตำบลนาอาจ ใช้เส้นทางออกสู่ทาง

หลวงแผ่นดินหมายเลข 11

อุตรดิตถ์

- ถนนสายพิชัย - บ้านแก่ง ใช้เส้นทางติดต่อกับตำบลไร่ฮ้อย ตำบลท่าสัก จังหวัด

ตำบลพญาแมน จังหวัดอุตรดิตถ์

- ถนนสายพิชัย - พิษณุโลก ใช้เส้นทางติดต่อกับ ตำบลคอธุม ตำบลท่ามะเฟือง

เมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

- ถนนสายพิชัย - อุตรดิตถ์ ใช้เส้นทางติดต่อกับตำบลท่าสัก ตำบลวังกะพี้ อำเภอ

(2) ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟ จำนวน 1 สถานี ได้แก่ สถานีพิชัย ซึ่งมีขบวนรถผ่าน
ทั้งเที่ยวขึ้นและเที่ยวลงทุกวัน

สำหรับเส้นทางคมนาคมภายในเขตเทศบาลตำบลในเมือง ดังนี้

- ถนนมหาธาตุ	ระยะทาง	1,100	เมตร
- ถนนเจ้าพระยาพิชัยราชา	ระยะทาง	123	เมตร
- ถนนสุขาภิบาล 1	ระยะทาง	145	เมตร
- ถนนสุขาภิบาล 2	ระยะทาง	221	เมตร
- ถนนพิชัย 1	ระยะทาง	445	เมตร
- ถนนพิชัย 2	ระยะทาง	122	เมตร
- ถนนพิชัย 3	ระยะทาง	453	เมตร
- ถนนรัตนรักษา	ระยะทาง	222	เมตร
- ถนนไชยบำรุง	ระยะทาง	326	เมตร
- ถนนสุขาภิบาล 3	ระยะทาง	125	เมตร

- ถนนสุขาภิบาล 4	ระยะทาง	125 เมตร
- ถนนพิชัย – บ้านโคก	ระยะทาง	400 เมตร

2.1.1.2 การจราจร

ปัจจุบันการจราจรในเขตเทศบาลตำบลในเมืองมีความคล่องตัว โดยทั่วไปแล้วยังไม่มีปัญหาการจราจรติดขัดต่อเนื่องจากถนนภายในเขตเทศบาลเป็นระบบจราจรแบบ One way รูปวงกลมซึ่งอำนวยความสะดวก แต่การจราจรมีติดขัดบ้างเล็กน้อยบริเวณถนนสายหลัก และบริเวณโรงเรียนในช่วงตอนเช้าและตอนเย็น

2.1.1.3 การประปา

การสาธารณูปโภคในเรื่องการใช้น้ำประปาซึ่งมีการประปาที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาลตำบลในเมือง ซึ่งดำเนินการบริหารโดยสำนักงานเทศบาลตำบลในเมือง ปริมาณการผลิตน้ำประปา ที่ผลิตได้ 550 ลูกบาศก์เมตร/วัน ซึ่งปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำ จำนวน 940 ครัวเรือน

2.1.1.4 ไฟฟ้า

การสาธารณูปโภคเรื่องการใช้ไฟฟ้า ประชาชนใช้พลังงานไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลตำบลในเมือง จำนวน 1 แห่ง ให้บริการประชาชนทั่วไป และมีจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 940 ครัวเรือน

2.1.1.5 การสื่อสารและโทรคมนาคม

ระบบการสื่อสารที่มีให้บริการในเขตเทศบาลตำบลในเมืองมี ดังนี้

(1) การบริการด้านโทรศัพท์ ที่ทำการชุมสายโทรศัพท์อำเภอพิชัย ตั้งอยู่บริเวณถนนพิชัย – บ้านแก่ง ให้บริการโทรศัพท์ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองรวมทั้งพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ให้บริการทั้งครัวเรือน พาณิชยกรรม และสถานที่ราชการ โทรศัพท์สาธารณะ

(2) การบริการด้านไปรษณีย์โทรเลข สำนักงานไปรษณีย์โทรเลขอำเภอพิชัย ตั้งอยู่ถนนพิชัย 2 ให้บริการด้านไปรษณีย์โทรเลขแก่ประชาชนในเขตเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้บริการหลายประเภท ได้แก่ จดหมาย พัสดุภัณฑ์ ธนาคัติ โทรเลข ทั้งภายในและต่างประเทศ

(3) ระบบเสียงไร้สายและใช้สาย เทศบาลตำบลในเมืองจะทำการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตั้งแต่เวลา 07.45 - 08.20 น. เป็นประจำทุกวัน

2.1.1.6 การใช้ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่น มีพื้นที่การเกษตรเพียงเล็กน้อย ที่ดินบริเวณว่างเปล่าอันเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเพื่อจัดเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมนันทนาการ และสถานที่รวมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของชุมชน รวมถึงกิจการเทศพาณิชย์

2.1.1.7 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ/รายได้ประชากร

ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองพบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้าง รายได้ประชากรคิดตามรายได้ประชากรจังหวัดอุดรดิตถ์ ประมาณ 24,145. บาท / คน/ ปี (ข้อมูลเดือนกันยายน พ.ศ. 2552)

การพาณิชย์และการบริการในบริเวณเทศบาลตำบลในเมืองเป็นสถานที่ตั้งของสถาบันการเงิน จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

- 1) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
- 2) ธนาคารกรุงไทย มหาชน จำกัด
- 3) ธนาคารออมสิน

ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลในเมือง เป็นศูนย์กลางและเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนการซื้อขายสินค้าทำให้เกิดการหมุนเวียนขึ้น ซึ่งทำให้ประชาชนมีรายได้

2.1.1.8 การพาณิชยกรรมและบริการ

สถานประกอบการด้านพาณิชยกรรม

- ตลาดสด 2 แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป 160 แห่ง

สถานประกอบการเทศพาณิชย์

- โรงฆ่าสัตว์ 1 แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ

- ธนาคาร 3 แห่ง

2.1.1.9 การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลในเมือง มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. อนุสาวรีย์ท่านพ่อพระยาพิชัยดาบหัก ตั้งอยู่บริเวณหลังสถานีรถไฟพิชัย
2. วัดมหาธาตุ มีโบสถ์พระนอนตั้งอยู่ในวัดมหาธาตุ
3. ศาลเจ้าแม่ทับทิมพิชัย

2.1.1.10 พื้นที่และจำนวนประชากร

สภาพภูมิประเทศของเทศบาลตำบลในเมือง อำเภอพิชัย ในเขตเทศบาลตำบลเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ ลาดต่ำไปทางตะวันตกจนจรดแม่น้ำน่าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชุมชนเมือง พื้นที่เทศบาลฯ รวม 1.25 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุตรดิตถ์ประมาณ 45 กิโลเมตร มีจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลทั้งหมด 2,199 คน เป็นชาย 1,053 คน เป็นหญิง 1,146 คน รวมทั้งสิ้น 899 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรคิดเป็น 1,762.40 คนต่อตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเมือง

หลัก ชุมชนพิชัยดาบหัก และชุมชนศรีเมืองพิชัย (รายงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลในเมือง เดือนกันยายน, 2552)

ตารางที่ 2-1 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2552 (เดือนตุลาคม 2552)

ปี พ.ศ.	ประชากร (คน)	ครัวเรือน (ครอบครัว)	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละต่อปี)
2548	2,154	867	0
2549	2,141	879	-0.1
2550	2,170	894	0.29
2551	2,199	902	0.29
2552	2,203	907	0.04

เมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มประชากรจากตารางที่ 1 พบว่า การเพิ่มประชากรในเขตเทศบาลตำบลในเมืองประชากรมีอัตราเฉลี่ยในช่วง พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2552 สูงสุดเท่ากับ ร้อยละ 0.29 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มที่ไม่สูงนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลฯ มีขนาดเล็ก ประกอบกับลักษณะการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม ในเขตเทศบาล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานที่ราชการ ตลาดสด โรงพยาบาล ทำให้มีรายงานอัตราการขยายตัวของประชากรในพื้นที่น้อย

2.1.1.11 การศาสนา

ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีศาสนสถาน ได้แก่ วัดมหาธาตุ ซึ่งเป็นวัดพระราชทานวัดพัฒนาตัวอย่างของกรมศาสนาซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนทั่วไป

2.1.1.12 วัฒนธรรมและประเพณี

ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองมีประเพณีในวันสำคัญดังนี้

- 1) งานประเพณีสงกรานต์เป็นงานประเพณีของอำเภอพิชัยที่นับถือปฏิบัติกันมาช้านานในวันที่ 13 – 15 เมษายนของทุกปี เทศบาลตำบลในเมืองได้จัดให้มีการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งในตอนเช้าและมีขบวนแห่นางสงกรานต์ โดยมีขบวนจากกลุ่มชุมชนในเขตเทศบาลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมากพร้อมทั้งจัดให้มีการรดน้ำดำหัวผู้อาวุโสและการเล่นกีฬาพื้นเมืองต่าง ๆ ณ วัดมหาธาตุ
- 2) งานประเพณีลอยกระทง เป็นงานที่ชาวอำเภอพิชัยได้อุญักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีมาโดยตลอด ซึ่งได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 12 บริเวณ วัดมหาธาตุ นอกจากนี้ประเพณีต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วยังมีประเพณีทำบุญอื่น ๆ ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา และวันวิสาขบูชา เป็นต้น
- 3) ประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่นที่มีการสืบทอดกันมานานคือ ประเพณีแห่เจ้าแม่ทับทิมพิชัย เป็นการแสดงความเคารพนับถือความศักดิ์สิทธิ์ในองค์เจ้าแม่ทับทิมพิชัย ซึ่งอยู่ในศาลเจ้าแม่ทับทิมอันมีอายุกว่า 135 ปี ซึ่งทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนการจัดงานเป็นไปด้วยความศรัทธาและเคารพนับถือเป็นจำนวนมาก จัดงานประมาณปลายเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

2.1.1.13 การศึกษา

สถานบันการศึกษาในเขตเทศบาลตำบลในเมือง ได้แก่

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลในเมือง จำนวน 1 แห่ง
- ระดับประถมศึกษา 2 แห่ง คือ
 - 1) โรงเรียนบ้านในเมือง
 - 2) โรงเรียนจรัสศิลป์

- ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือ

โรงเรียนพิชัย เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับ 3 ชั้นปี

2.1.1.14 กีฬา นันทนาการ / พักผ่อน

สนามกีฬา นันทนาการ และการพักผ่อนในเขตเทศบาลตำบลในเมืองประกอบด้วย

1) สนามกีฬาเอนกประสงค์	จำนวน	2	แห่ง
2) สนามฟุตบอล	จำนวน	3	แห่ง
3) สนามบาสเกตบอล	จำนวน	3	แห่ง
4) สนามตระกร้อ	จำนวน	1	แห่ง
5) สนามวอลเลย์บอล	จำนวน	1	แห่ง
6) สนามเปตอง	จำนวน	4	แห่ง
7) สนามแบดมินตัน	จำนวน	1	แห่ง
8) สนามเด็กเล่น	จำนวน	4	แห่ง
9) สวนหย่อมพักผ่อน	จำนวน	2	แห่ง
10) ลานเดินแอร์โรบิค	จำนวน	1	แห่ง
11) สวนสาธารณะ	จำนวน	2	แห่ง

2.1.1.15 สาธารณสุข

ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองมีสถานบริการรักษาพยาบาล ดังนี้คือ

1) คลินิกเอกชน	จำนวน	2	แห่ง
2) สถานพยาบาล	จำนวน	4	แห่ง

ประกอบกับการที่มีโรงพยาบาลพิชัยติดต่อกับเขตเทศบาลจึงสามารถให้บริการกับประชาชนได้อย่างทั่วถึง

2.1.1.16 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

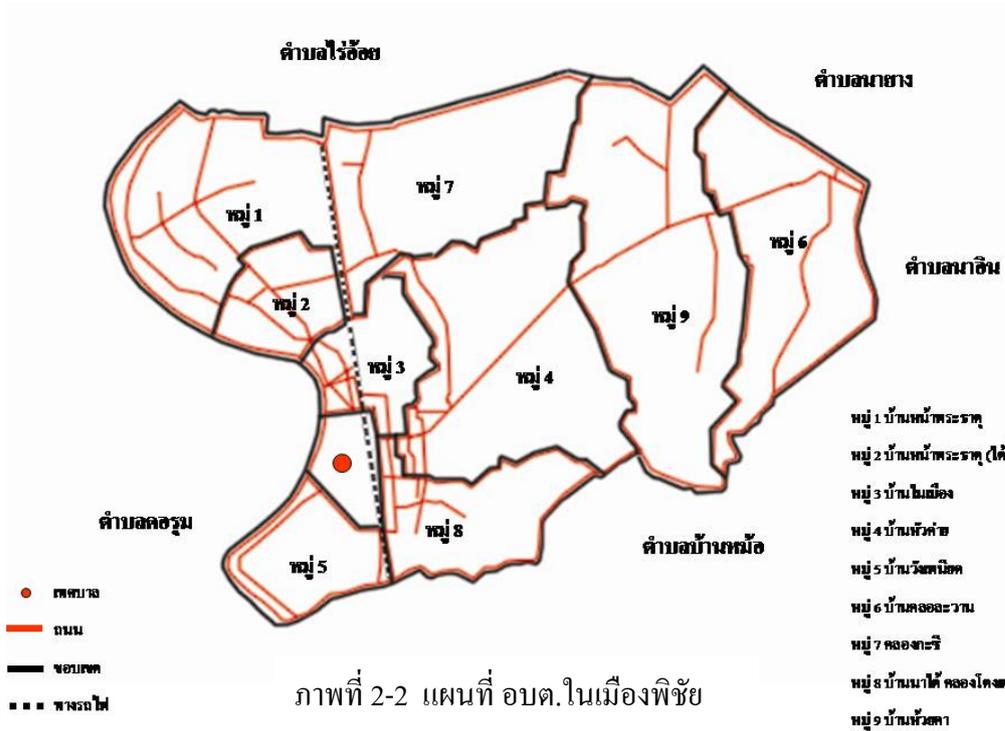
แม้ว่าสถิติการเกิดเพลิงไหม้ในรอบปีในเขตเทศบาลตำบลในเมืองจะเป็นศูนย์ แต่เทศบาลตำบลฯ ก็มีการเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ โดยมีการจัดหาอุปกรณ์และบุคลากรสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

1) ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยเทศบาล	จำนวน 1 แห่ง
2) รถยนต์ดับเพลิง จุน้ำได้ 2 ลบ.ม	จำนวน 1 คัน
3) รถบรรทุกน้ำ	จำนวน 2 คัน
4) รถกู้ภัย	จำนวน 1 คัน
5) พนักงานดับเพลิง	จำนวน 2 คน
6) อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จำนวน 41 คน
7) การฝึกอบรมและทบทวนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จำนวน 3 ครั้ง/ปี

2.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลในเมืองพิชัย

ตำบลในเมืองพิชัยมีลักษณะที่ตั้ง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ พื้นที่ 736 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นเนื้อที่ 468,750 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอทองแสนขันจังหวัดอุตรดิตถ์และอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอศรีนคร และอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

2.1.2.1 การคมนาคมและ การจราจร

ในเขต อบต. ในเมืองประกอบไปด้วยถนนทั้งสิ้น 69 สาย แบ่งประเภทของถนนได้เป็น

- ถนนลูกรัง 27 สาย
- ถนนลาดยาง 17 สาย
- ถนนคอนกรีต 23 สาย
- สะพาน 1 แห่ง
- แม่น้ำ 1 แห่ง

มีการจัดการขนส่งมวลชน 2 ประเภท ได้แก่ รถโดยสารประจำทางซึ่งมีจำนวน 10 เที่ยว/วัน และ รถไฟ ในบริเวณ อบต. ในเมืองถนนทุกสายยังไม่ประสบปัญหาด้านการจราจรติดขัด

2.1.2.2 การสื่อสาร

การสื่อสารในอบต. ในเมือง ให้บริการครอบคลุมร้อยละ 98 ของพื้นที่ ประกอบด้วย

- โทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่ จำนวน	800	เลขหมาย
- โทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ จำนวน	36	เลขหมาย
- จำนวนชุมสายในเขตพื้นที่	1	ชุมสาย
- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	1	แห่ง
- สถานีวิทยุกระจายเสียง	1	สถานี
- หน่วยงานที่มีข่าววิทยุสื่อสารในพื้นที่	1	แห่ง

2.1.2.3 การประปา

การประปาในเขต อบต. ในเมืองสามารถผลิตได้วันละ 1,080 ลบ.ม./วัน แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตประปาจำนวน 8 แห่ง มีผู้ใช้ทั้งสิ้น 1,881 ครัวเรือน โดยใช้วันละ 1,080 ลบ.ม./วัน

2.1.2.4 ไฟฟ้า

พื้นที่ในเขต อบต. ในเมือง ที่ได้รับบริการไฟฟ้าคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 1,945 ราย มีไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟฟ้าส่องสว่าง) จำนวน 14 จุด ครอบคลุมถนน 14 สาย

2.1.2.5 ลักษณะการใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินในเขต อบต. ในเมือง แบ่งออกเป็น

- พื้นที่พักอาศัย	520	ไร่
- พื้นที่พาณิชยกรรม	10	ไร่

- พื้นที่ตัวหน่วยงานของรัฐ	630	ไร่
- พื้นที่เกษตรกรรม	15,092	ไร่
- พื้นที่ตั้งสถานศึกษา	98	ไร่
- เนื้อที่อื่น ๆ	3,908	ไร่

2.1.2.6 ด้านเศรษฐกิจ

รายได้เฉลี่ยของประชากรในเขตอบต. ในเมือง เท่ากับ 25,000 บาท/คน/ปี ซึ่งมาจากประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยคิดเป็นมูลค่าทางการเกษตร เท่ากับ 83,672,000 บาท (ข้อมูลเดือนกันยายน พ.ศ. 2552)

การพาณิชย์กรรมและบริการ ในพื้นที่ อบต. ในเมือง ประกอบด้วย

- สถานีบริการน้ำมัน	2	แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป	83	แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ ประกอบด้วย

- โรงแรม	4	แห่ง
- ธนาคาร	1	แห่ง

2.1.2.7 การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ อบต. ในเมือง ประกอบด้วย อนุสาวรีย์พระยาพิชัย พิพิธภัณฑ์พระยาพิชัย และบ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณปีละ 500-1,000 คน

2.1.2.8 การปศุสัตว์

พื้นที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ อบต. ในเมือง มีประมาณ 1,000 แห่ง แบ่งเป็น 7 ประเภท คิดเป็นจำนวนครัวเรือนในภาคปศุสัตว์ 792 ครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นมูลค่าผลผลิตทางการปศุสัตว์ เท่ากับ 25,270,000 บาท/ปี

2.1.2.9 ศาสนา

ประชากรทั้งในเขต อบต. ในเมือง ร้อยละ 100 ของจำนวนประชากรทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดทั้งสิ้นจำนวน 5 แห่ง

2.1.2.10 วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในเขต อบต. ในเมือง ได้แก่ งานนมัสการหลวงพ่โตและของดีเมืองพิชัย งานหล่อเทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ และประเพณีลอยกระทง

2.1.2.11 การกีฬา นันทนาการ และสถานที่พักผ่อน

ในเขต อบต. ในเมือง มีห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง สวนสาธารณะ 1 แห่ง และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 9 แห่ง

2.1.2.12 การศึกษา

หน่วยงานด้านการศึกษาในเขต อบต. ในเมือง แบ่งออกตามประเภทแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 จำนวนหน่วยงานด้านการศึกษาในเขต อบต. ในเมือง

สังกัด	ท้องถิ่น	สปช.	สช.	กรมสามัญฯ	กรมอาชีวฯ	รวม
ศูนย์พัฒนาก่อนวัยเรียน	-	1	2	-	-	3
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3	-	-	-	-	3
ระดับก่อนประถมศึกษา						
1) จำนวน โรงเรียน	4	-	-	-	-	4
2) จำนวน ห้องเรียน	18	-	-	-	-	18
3) จำนวนนักเรียน	106	-	-	-	-	106
4) จำนวนครู - อาจารย์	8	-	-	-	-	8
ระดับประถมศึกษา						
1) จำนวน โรงเรียน	-	4	-	-	-	4
2) จำนวน ห้องเรียน	-	24	-	-	-	24
3) จำนวนนักเรียน	-	296	-	-	-	296
4) จำนวนครู - อาจารย์	-	31	-	-	-	31
ระดับอาชีวศึกษา						
1) จำนวน โรงเรียน	-	-	-	-	1	1
2) จำนวน ห้องเรียน	-	-	-	-	19	19
3) จำนวนนักเรียน	-	-	-	-	501	501
4) จำนวนครู - อาจารย์	-	-	-	-	45	45

หมายเหตุ :- สปช หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

สช หมายถึง สำนักงานการศึกษาเอกชน

2.1.2.13 สาธารณสุข

อบต. ในเมือง มีโรงพยาบาลของรัฐบาลในเขตพื้นที่ จำนวน 1 แห่ง ขนาด 60 เตียง มีศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง และคลินิกเอกชน จำนวน 3 แห่ง โดยมีบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาลทุกแห่ง/ทุกสังกัด ในเขตพื้นที่ ดังนี้

- แพทย์	จำนวน 6 คน
- ทันตแพทย์	จำนวน 4 คน
- เภสัชกร	จำนวน 5 คน
- นักวิชาการสาธารณสุข	จำนวน 2 คน
- เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน	จำนวน 2 คน
- พยาบาลวิชาชีพ	จำนวน 50 คน
- พยาบาลเทคนิค	จำนวน 3 คน
- อสม.	จำนวน 213 คน

2.1.2.14 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สถิติเพลิงไหม้ในรอบปี 2552 (1 ม.ค. – 31 ธ.ค. 2552) ในเขต อบต. ในเมือง เท่ากับศูนย์ แม้ว่าจะไม่มีสถิติการเกิดเพลิงไหม้เลยในรอบหลายปี แต่ อบต. ในเมือง ก็มีการแผนและเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ ทั้งนี้ อบต. ในเมือง มีรถบรรทุกน้ำขนาดความจุ 10,000 ลบ.ม. จำนวน 1 คัน ไว้ใช้ในกรณีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้

2.1.2.15 แหล่งน้ำ

ในพื้นที่ อบต. ในเมือง มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 6 สาย ได้แก่

- คลองกะชี ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 และ 7
- คลองละวาน ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 6

- คลองโตงเตง ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 8
- คลองห้วยซึ้ง/ห้วยคา ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 9
- คลองน้อย ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 4
- แม่น้ำน่าน ไหลผ่านพื้นที่ หมู่ที่ 1 2 3 และ 5

นอกจากนี้ในเขตพื้นที่ยังประกอบไปด้วยบึงและหนอง อีก 7 แห่ง ได้แก่ หนองเป็ดใหญ่ หนองทะเลหญ้า หนองเป็ดเล็ก คลองชายถูก หนองปลิง หนองลูกร้องฟักทอง และคูปราสาท

2.1.2.16 ข้อมูลประชากร

อบต.ในเมืองมีจำนวนครัวเรือนที่ขึ้นทะเบียนทั้งสิ้น 2,328 ครัวเรือน และมีจำนวนประชากร 6,728 คน แบ่งเป็น เพศชาย 3,276 คน และเพศหญิง 3,452 คน มีจำนวนประชากรแฝงในพื้นที่ จำนวน 215 คน คิดความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 247 คน/ตร.กม. (ข้อมูลเดือนกันยายน พ.ศ. 2552) ลักษณะอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม

2.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ

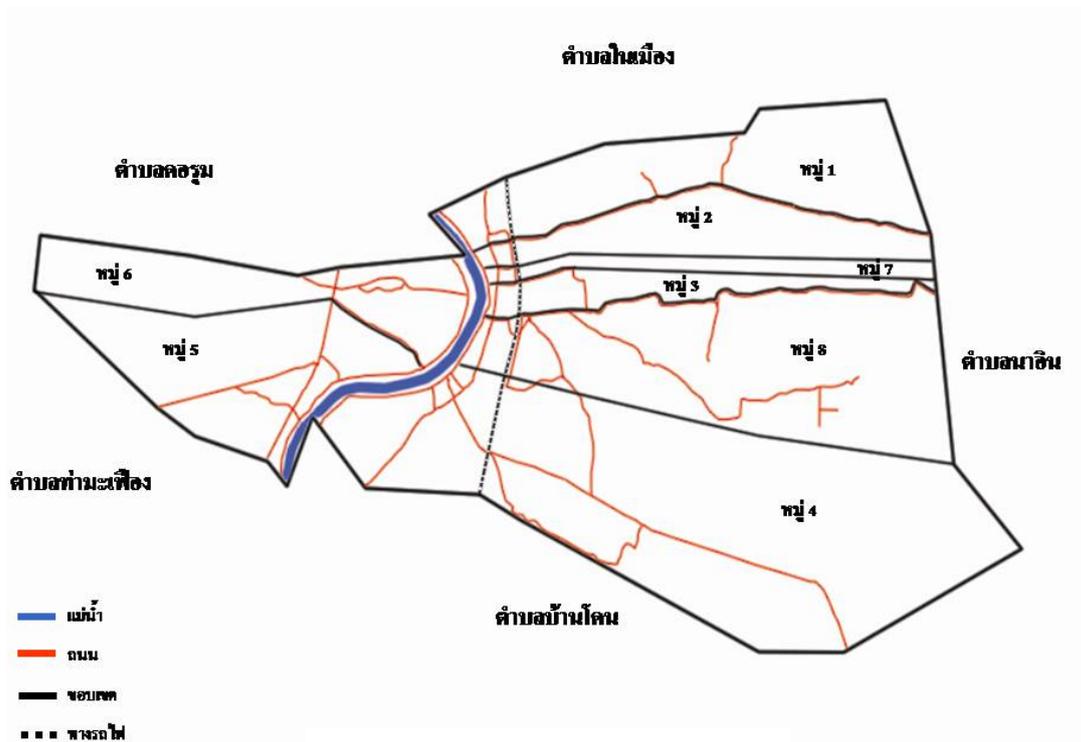
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อยู่ทางด้านทิศใต้ของอำเภอพิชัย ห่างจากอำเภอประมาณ 2 กิโลเมตร และอยู่ทางด้านทิศใต้ของจังหวัดอุตรดิตถ์ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 50 กิโลเมตร องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อมีเนื้อที่ 33,770 ไร่ หรือ 55.01 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด 1,700 ครัวเรือน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบและพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีแม่น้ำน่านไหลผ่านกลางตำบลแยกเป็น 2 ส่วนโดยมีหมู่ที่ 5 และ 6 อยู่ฝั่งตะวันตก และหมู่ที่ 1 2 3 4 7 และ 8 อยู่ทางฝั่งตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลในเมืองและตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลบ้านโคกและตำบลท่ามะเฟือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลนาอิน และตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลท่ามะเฟืองและตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

2.1.3.1 ข้อมูลประชากร

ประชากรในเขต อบต. บ้านหม้อ มีจำนวนทั้งสิ้น 5,957 คน และจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 1,488 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ การทำนา ทำไร่ โดยมีอาชีพเสริม เช่น รับจ้าง และทำจักสาน

ภาพที่ 2-3 แผนที่ อบต. บ้านหม้อ

2.1.3.2 สภาพเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของประชาชนตำบลบ้านหม้อ ส่วนใหญ่ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยเกษตรกรรมแบบพึ่งพาตนเอง ทำนา ทำไร่ มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก และประชาชนส่วนหนึ่งก็ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรมและบริการ ซึ่งสามารถแบ่งภาคของการประกอบอาชีพของประชาชนได้ดังนี้

(1) ภาคเกษตรกรรม

เป็นอาชีพหลักของประชาชน ในตำบลมีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น 26,090 ไร่ มีครอบครัวที่ทำการเกษตร จำนวน 1,180 ครอบครัว (ข้อมูลเดือนกันยายน พ.ศ. 2552)

(2) ภาคการพาณิชย์กรรมและบริการ

หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ ส่วนใหญ่จะเป็นร้านขายของชำขนาดเล็กที่ขายเครื่องอุปโภค-บริโภคตามหมู่บ้านที่มีผู้อาศัยอยู่หนาแน่น หรือใกล้กับโรงเรียนและวัด ส่วนงานด้านบริการจะทำงานในด้านรับจ้างทั่วไปตามร้านอาหาร ร้านค้าทั่วไป และการรับจ้างทำงานด้านการเกษตร ค่าแรงงานขั้นต่ำที่จะได้รับอยู่ในระหว่างวันละ 150 บาท/วัน สามารถแสดงประเภทและจำนวนสถานประกอบการด้านการพาณิชย์กรรมและการบริการ ได้ดังนี้

ร้านขายของชำ	56	แห่ง
ปั๊มน้ำมัน (ขนาดเล็ก)	16	แห่ง
ปั๊มน้ำมัน หัวจ่ายไฟฟ้า	4	แห่ง
โรงสี (ขนาดเล็ก)	4	แห่ง

3.1.3.3 แหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อน ของตำบลบ้านหม้อ

ตำบลบ้านหม้อนับว่าเป็นตำบลเก่าแก่ตำบลหนึ่งของอำเภอพิชัย เพราะในตำบลบ้านหม้อ มีวัดเก่าแก่อายุถึง 4 วัด คือ วัดบึงสามพัน วัดท่าไม้เหนือ วัดโพธาราม และวัดโรงม้า

2.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

2.2.1 สภาพภูมิอากาศ

ฤดูกาล ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ อยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางอบอุ่น ในฤดูหนาวมีอากาศค่อนข้างเย็น มีฤดูแล้งที่ยาวนานและมีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน ฤดูกาลจำแนกออกได้เป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน	ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน
ฤดูฝน	ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ฤดูร้อนและฤดูหนาวเป็นช่วงฤดูแล้งซึ่งมีระยะเวลาติดต่อกันประมาณ 6 เดือน ในช่วงฤดูร้อนเป็นระยะเวลาที่แสงอาทิตย์ตั้งฉากเคลื่อนขึ้นมาจากเส้นศูนย์สูตรโลกเหนือ แสงอาทิตย์จึงค่อนข้างเข้ม ประกอบกับเป็นฤดูแล้งท้องฟ้ามักจะโปร่งไม่ค่อยมีเมฆบดบังแสงอาทิตย์ พื้นแผ่นดินจึงรับแสงอาทิตย์เต็มที่และถ่ายเทความร้อนให้กับอากาศ อากาศจึงร้อนจัดและลอยตัวสูงขึ้น เกิดความปั่นป่วนกลายเป็นพายุ บางครั้งมีฝนฟ้าคะนองและมีลูกเห็บทำความเสียหายให้แก่อาคารบ้านเรือนและพืชที่เพาะปลูก ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเดือนเมษายน เรียกว่า พายุฤดูร้อน

แสงตั้งฉากของดวงอาทิตย์ซึ่งเคลื่อนที่มาสู่ซีกโลกเหนือและภาคเหนือในฤดูร้อนได้เคลื่อนมาถึงภาคเหนือตอนปลายเดือนพฤษภาคม และเคลื่อนผ่านเลยขึ้นไปตั้งฉากกับเส้นทรอปิกออกแกนเซอร์ แล้วกลับลงมาผ่านภาคเหนืออีกตอนต้นเดือนกรกฎาคม ในช่วงระยะเวลาที่แสงอาทิตย์ตั้งฉากเคลื่อนผ่านภาคเหนือ ทำให้ภาคเหนือรวมทั้งเมืองอุดรดิตถ์มีฝนตกตามแนวร่องความกดอากาศต่ำ ซึ่งเป็นการย่องเข้าสู่ฤดูฝน ในช่วงที่ร่องความกดอากาศต่ำเคลื่อนขึ้นไปทางเหนือนั้น ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดมาจากมหาสมุทรอินเดียผ่านภาคเหนือไปยังร่องความกดอากาศต่ำก็ได้นำฝนมาตกด้วย ดังนั้นภาคเหนือจึงได้รับฝนติดต่อกันเป็นระยะเวลานานหลายเดือน จึงเรียกช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ว่าฤดูฝน ฝนจากลมมรสุมมักจะตกตอนบ่ายถึงค่ำและกลางคืน ทั้งนี้เพราะในตอนกลางวันความร้อนจากแสงอาทิตย์ทำให้อากาศลอยตัวขึ้นสูง เมื่อขึ้นไปสูงมาก ๆ อุณหภูมิจะลดลง มวลอากาศจึงเย็นลงไอน้ำในอากาศจึงกลั่นตัวเป็นละอองน้ำ เป็นเมฆ และตกเป็นฝน นอกจากนี้แล้วในช่วงฤดูกลางฝนมักจะมีพายุหมุนเขตร้อนจากทะเลจีนใต้พัดพาเอาฝนมาตกเป็นบริเวณกว้างและตกติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดน้ำท่วมในบางบริเวณเนื่องจากลำน้ำสายต่าง ๆ ไม่สามารถระบายน้ำได้ทันทั่วทั้ง

ในฤดูหนาวแสงตั้งฉากของดวงอาทิตย์เคลื่อนลงไปทางซีกโลกใต้ ภาคเหนือได้รับแสงอาทิตย์ อากาศจึงไม่ร้อน ร่องความกดอากาศต่ำได้เคลื่อนตามหลังแสงตั้งฉากของดวงอาทิตย์ไปทางซีกโลกใต้ด้วย ทำให้ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดไปยังร่องความกดอากาศต่ำพัดผ่านภาคเหนือ ซึ่งลมนี้ได้พัดผ่านประเทศจีนซึ่งมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง ดังนั้นบริเวณภาคเหนือจึงได้รับลมที่มีความหนาวเย็นและแล้งในฤดูหนาว นอกจากนี้ความกดอากาศสูงเหนือบริเวณแผ่นดินจีนยังเคลื่อนต่ำลงมาเป็นครั้งคราว ทำให้ภาคเหนือมีอากาศหนาวเย็น

อุณหภูมิ จากสถิติของสถานีตรวจอากาศอุทรรดิติ์ในคาบ 30 ปี คือระหว่าง พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2552 มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีเท่ากับ 27.6 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 33.7 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุดคือเดือนเมษายน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 22.7 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุดคือเดือนมกราคม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.3 องศาเซลเซียส

2.2.2 ปริมาณน้ำฝนและการระบายน้ำ

จากสถิติของสถานีตรวจอากาศอุทรรดิติ์ในคาบ 30 ปี คือระหว่าง พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2552 ปรากฏว่าจังหวัดอุทรรดิติ์มีฝนตกทุกเดือน โดยมีปริมาณน้ำฝน 1,432.6 มิลลิเมตรต่อปี และจำนวนวันที่ฝนตกโดยเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 118 วัน ช่วงที่มีฝนตกชุกกว่าคือมีจำนวนวันที่ฝนตกมากกว่า 10 วันในหนึ่งเดือน และมีปริมาณฝนรายเดือนมากกว่า 100 มิลลิเมตรนั้น จะเป็นช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เดือนที่มีปริมาณฝนมากที่สุดคือเดือนกันยายน โดยมีปริมาณฝน 282.3 มิลลิเมตร และเดือนที่ฝนน้อยที่สุดคือเดือนธันวาคม โดยมีปริมาณฝน 4.0 มิลลิเมตร

ในช่วงฤดูฝนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดมาจากทะเลทางใต้ทำให้เกิดฝนตกในเขตจังหวัดอุทรรดิติ์ โดยมักเกิดฝนตกในตอนบ่ายถึงค่ำและกลางคืนเนื่องจากอากาศที่ได้รับแสงจากดวงอาทิตย์จะร้อนและลอยตัวสูงขึ้น ซึ่งจะกลั่นตัวเป็นละอองน้ำและตกลงมาเป็นฝน

นอกจากนี้แล้วในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายนฝนในจังหวัดอุทรรดิติ์อาจเกิดพายุหมุนเขตร้อนซึ่งก่อตัวเหนือพื้นน้ำในทะเลจีนใต้ เคลื่อนเข้าสู่ภาคเหนือซึ่งทำให้มีลมพัดแรง ฝนตกเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน และอาจทำให้เกิดน้ำท่วมในบริเวณที่ลุ่มได้

สำหรับในช่วงฤดูร้อนเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ในพื้นที่จังหวัดอุทรรดิติ์ มีฝนอันเกิดจากพายุฤดูร้อน สืบเนื่องจากในช่วงเวลานี้อากาศร้อนจัด อากาศร้อนลอยตัวสูงขึ้นเหมือนควันไฟทำให้เกิดการกลั่นตัวเป็นละอองน้ำ และตกลงมาเป็นฝนในบางครั้งมีลูกเห็บด้วย ซึ่งจะมีฝนตกในระยะเวลาสั้น ๆ และมีพายุพัดรุนแรง บางครั้งทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือนราษฎรด้วย

2.2.3 ความชื้นสัมพัทธ์ เมฆ หมอก

ความชื้นสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์กับฝน เมฆ และหมอกในบริเวณอำเภอพิชัย มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปีร้อยละ 73 โดยมีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดในช่วงฤดูฝนกับฤดูหนาว ในช่วงฤดูฝนอากาศจะได้รับความชื้นจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และจากพายุหมุนเขตร้อน ส่วนในฤดูหนาวเนื่องจากอากาศเย็นลง ความชื้นสัมพัทธ์จึงสูง ค่าความชื้นสูงสุดเกิดในเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน โดยมีค่าร้อยละ 83 และต่ำสุดในเดือนมีนาคม โดยมีค่าร้อยละ 60 นอกจากนี้ยังเกิดหมอกในช่วงฤดูหนาว โดยเฉพาะในช่วงเวลากลางวันถึงเช้ามืดซึ่งเป็นช่วงที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูง ไอน้ำในอากาศที่ใกล้พื้นดินกลั่นตัวเป็นละอองน้ำเกิดเป็นหมอก ซึ่งจะหายไปเมื่ออุณหภูมิของอากาศสูงขึ้น โดยมีหมอกเฉลี่ย 2.3 วันต่อปี เดือนที่ปรากฏหมอกมากที่สุดคือ เดือนกันยายน ตุลาคม และมกราคม

2.2.4 ลม

ลมที่มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิประเทศในบริเวณนี้คือลมมรสุม ซึ่งก่อให้เกิดระบบการหมุนเวียนของลมประจำถิ่น 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจังหวัดอุตรดิตถ์จะได้รับอิทธิพลของลมนี้ในช่วงฤดูร้อน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดเข้าสู่เมืองอุตรดิตถ์จากประเทศจีนในช่วงฤดูหนาว นอกจากลมประจำถิ่นดังกล่าว ในบริเวณนี้ยังได้รับอิทธิพลของลมพายุซึ่งได้แก่ลมพายุโซนร้อน (Tropical Storm) ทำให้เกิดฝนตกชุกหนาแน่นและติดต่อกันหลายวัน

2.2.5 การระเหยของน้ำ

จังหวัดอุตรดิตถ์มีอัตราการระเหยของน้ำ 1,614.4 มิลลิเมตรต่อปี ในฤดูร้อนปริมาณการระเหยมีมาก เดือนที่มีอัตราการการระเหยสูงสุดคือเดือนเมษายน วัดได้ 192.3 มิลลิเมตร ส่วนในฤดูฝนและฤดูหนาว การระเหยมีน้อยเนื่องจากอากาศชุ่มชื้น เดือนที่มีอัตราการระเหยต่ำสุดคือเดือนธันวาคมวัดได้ 110.7 มิลลิเมตร

2.2.6 ไฟฟ้า

ในบริเวณเขตพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์จะเกิดไฟฟ้าในช่วงฤดูแล้งซึ่งเกิดจากควันไฟและผงฝุ่นที่ถูกลมพัดกระจายลอยอยู่ในอากาศ ควันไฟมาจากการเผาไหม้ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ ประการ

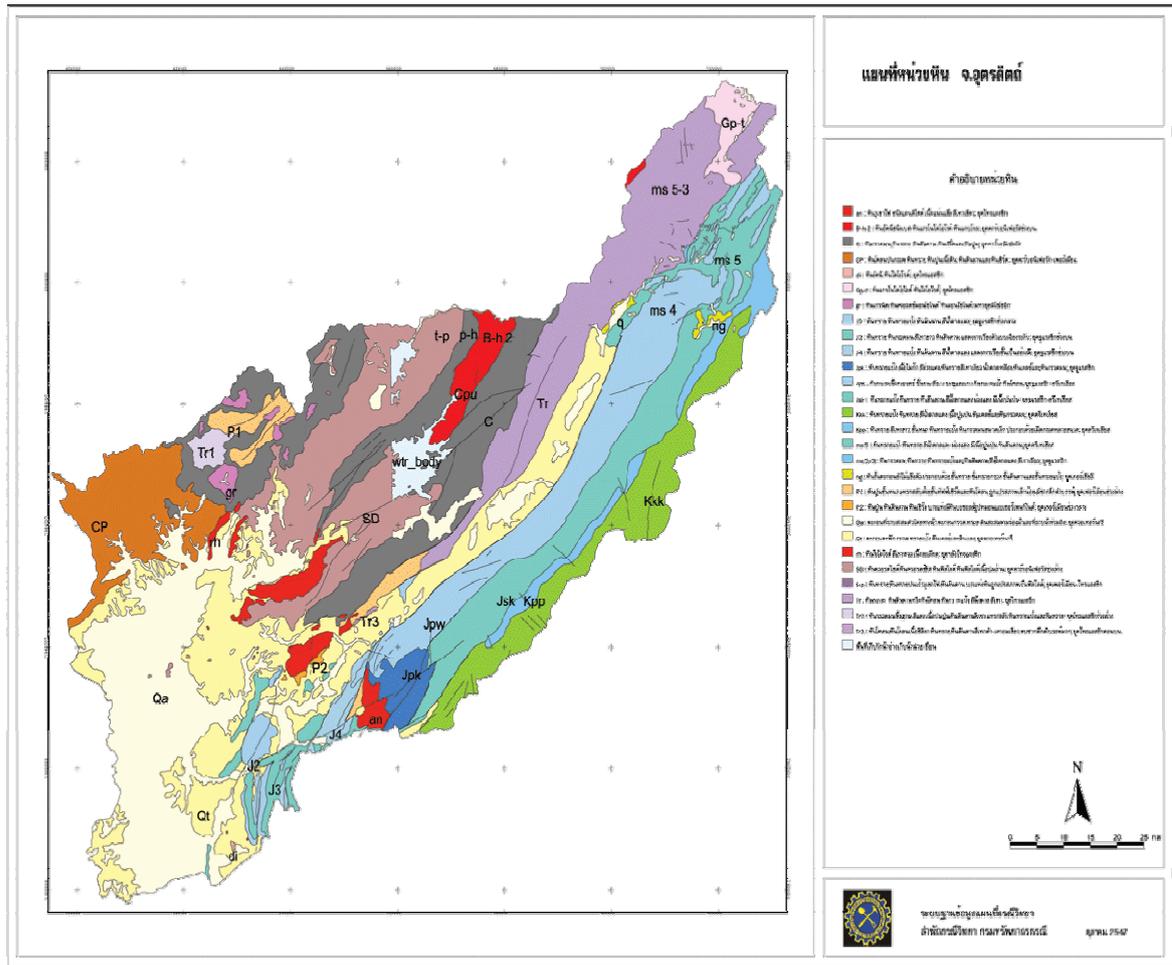
หนึ่งคือชวานาชาวโรมักจะเผาต่อข้าวและวัชพืชในไร่นาหลังฤดูเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ยังมีการเผาป่าในช่วงฤดูแล้งเพื่อเตรียมดินสำหรับทำไร่เลื่อนลอยในฤดูฝนที่จะตามมา อีกประการหนึ่งคือ ควันไฟที่เกิดมาจากไฟฟ้าซึ่งมักจะเกิดในฤดูแล้ง และในฤดูแล้งนี้พื้นที่ดินแห้งแตกกระแหงหรือเป็นฝุ่นผง เมื่อลมพัดผ่านก็จะทำให้ฝุ่นดินฟุ้งกระจายปลิวตามลมไป ในอากาศจึงมีฝุ่นผงและควันไฟลอยอยู่ทั่วไปหมด เมื่อมองดูท้องฟ้าจะเห็นฟ้าสลัว ๆ มัว ๆ ไม่โปร่งใส เรียกว่า “ฟ้าหลัว” (นวลศิริ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2534) โดยปรากฏมากที่สุดในเดือนมีนาคม แต่เมื่อฝนตกเริ่มตกในเดือนเมษายน ปรากฏการฟ้าหลัวในพื้นที่จะค่อย ๆ ลดลง เพราะฝนจะชะฝุ่นและควันไฟหมด

2.2.7 สภาพธรณีวิทยา

จังหวัดอุดรจัดตั้งอยู่บนตะกอนในยุคควาเทอร์นารี (Quaternary) ในมหายุคซีโนโซอิก (Cenozoic Era) มีอายุระหว่าง 1.8 ล้านปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ตะกอนที่พบเป็นตะกอน กรวดทราย ทรายแป้ง และโคลนที่ยังไม่แข็งตัวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตะกอนเหล่านี้เป็นตะกอนที่แม่น้ำน่านและลำน้ำสาขาพัดพามาทับถมกันในอดีตต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ชนิดของหินในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรจัดแสดงในภาพที่ 2-4

ลักษณะดินในเทศบาลตำบลในเมือง เป็นดินตะกอนซึ่งถูกน้ำพัดพามาทับถมไว้ ในบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึงของแม่น้ำน่าน ในช่วงฤดูน้ำหลาก น้ำจะล้นฝั่งแม่น้ำไหลเอ่อท่วมที่ราบสองฝั่งลำน้ำ น้ำที่ไหลล้นลำน้ำมานี้จะลดความเร็วลง ตะกอนละเอียดซึ่งแขวนลอยมากับน้ำจะตกทับถมลงบนพื้นที่ที่น้ำท่วม เป็นดินละเอียดเรียกว่าดินเหนียว เมื่อสะสมกันนานเข้าก็เป็นชั้นหนา ดินชนิดนี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่การที่เนื้อดินละเอียดจึงระบายน้ำไม่ดี

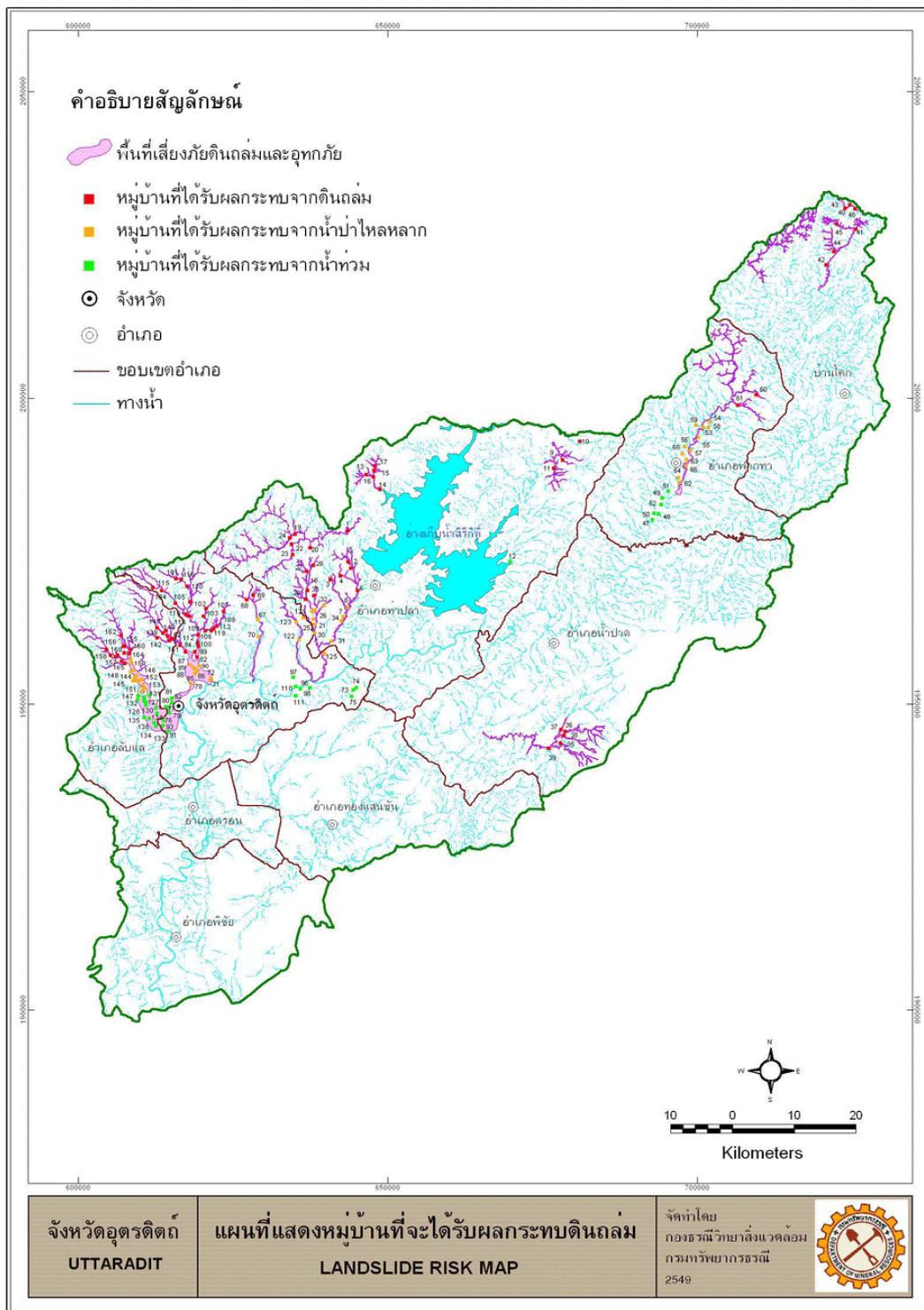
ภายในเขตพื้นที่ศึกษาซึ่งประกอบด้วย เทศบาลตำบลในเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ มีแหล่งน้ำสำคัญ คือแม่น้ำน่าน ซึ่งมีต้นกำเนิดจากดอยภูเวาเขาหลวงพระบางซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในท้องที่อำเภอปัว จังหวัดน่าน ไหลเข้าสู่จังหวัดอุดรจัดตั้งที่อำเภอท่าปลา ลงมาทางตอนใต้ ผ่านอำเภอเมืองอุดรจัดตั้ง และขอบเขตด้านตะวันออกของเทศบาลเมืองอุดรจัดตั้ง อำเภอตรอน มายังอำเภอพิชัย แล้วเข้าสู่จังหวัดพิจิตร โลกประชาชนบริเวณข้างเคียงที่ลำน้ำน่านไหลผ่านได้ใช้น้ำจากลำน้ำเป็นแหล่งน้ำสำคัญเพื่อการอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรม สำหรับเทศบาลตำบลในเมือง ได้ใช้แม่น้ำน่านเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปาสำหรับใช้ในชุมชน

ภาพที่ 2-4 ชนิดของหินในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

2.2.8 การเกิดดินถล่ม

จังหวัดอุดรธานีอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม แต่ในพื้นที่ศึกษาซึ่งอยู่ในเขตอำเภอพิชัยเป็นพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำน่านจึงไม่จัดอยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มและไม่ได้รับผลกระทบจากการเกิดดินถล่ม

ภาพที่ 2-6 หมู่บ้านที่จะได้รับผลกระทบดินถล่มในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์